

УДК 316.613.434:37.091.212

Турба О. О.¹, Слюсар Д. А.²

¹ канд. соц. наук., доц. ЗНТУ

² студ. гр. СН- 226 ЗНТУ

БУЛІНГ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Булінг – це регулярне та цілеспрямоване нанесення фізичної й душевної шкоди дитині. Це довготривале «відторгнення» дитини більшістю членів колективу. Як показують дослідження, останнім часом актуальним в учнівських колективах стало поняття «мобінг» (від англ. – натовп, глум) яке означає психологічний терор, що здійснює група по відношенню до особистості). За даними ВООЗ, у 2016 році Україна посіла 7-ме місце за кількістю переслідувань та 9-те місце за кількістю жертв цькування серед 15-річних. Жертвами булінгу, як правило, стають діти, яким властиві крайня невпевненість в собі, особлива чутливість до життєвих стресів, нездатність чинити опір насильству, невміння постояти за себе і схильність до підпорядкування. [1].

На даному етапі аналізу цієї соціально-педагогічної проблеми було зроблено спробу дослідження поширеності булінгу в середній ланці сучасної школи, а також виявлення соціально-психологічних і особистісних якостей його активних учасників. Провівши тестування серед учнів, отримали такий результат: наразі учні достатньо активно використовують усі форми булінгу.

Найбільш поширеною формою булінга у дітей середнього шкільного віку виявилися заборони та ігнорування, тобто ізоляційні форми булінгу. Вербальні знущання виявилися також дуже поширеною серед підлітків формою цькування, моральне пригнічення використовується з середньою частотою, а фізичні знущання застосовуються учнями дуже рідко як найбільш недозволена форма поведінки.

Батьки мають відстежувати всі зміни в поведінці своєї дитини і реагувати на будь-які зниження активності та ознаки психологічного пригнічення. Однак, 2-го жовтня 2018р. у Верховній Раді України в першому читанні підтримали Законопроект № 8584 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу». Парламентарі готові встановити адміністративну відповідальність та штрафи за булінг, а також за приховування подібних випадків. Зокрема, за вчинення морального чи фізичного насильства кривдник чи його батьки мусять сплатити штраф від 40 до 850 грн. А за особливу жорстокість при цькуванні чи фізичному нападі з нападника чи батьків стягнуть уже від 1700 до 3400 грн.

Система соціально-педагогічної діяльності щодо запобігання булінгу передбачає наступні рівні:

Загальний рівень: – обізнаність і залученість дорослих.

Рівень школи: – загальношкільне опитування; загальношкільна конференція; ефективна супервізія через певний час; формування дискусійних груп з працівників школи та координаційних груп представників.

На рівні класу: – впровадження правил класу проти булінгу; тематичні зустрічі учнів класу; тематичні зустрічі учнів і батьків;

На індивідуальному рівні:- консультативні бесіди з булерами та їх жертвами; серйозні бесіди з батьками дітей-булерів та їх жертв; розробка індивідуальних планів втручання.

Для подолання шкільного булінгу необхідно проводити роботу також з батьками, обговорюючи з ними його причини. При розмові з батьками винних важлива стриманість в оцінці. Адже найчастіше винні в ситуації булінга діти із неблагонадійних сімей. При розмові з батьками важливо не зайняти позицію захисту «мундира», тобто захисту шкільної репутацію, а не дитини, яка стала жертвою [7]. Якщо ж розмова буде про те, що можна і потрібно зробити, щоб змінити ситуацію, можна вирішити цю проблему разом.

Взагалі, за великим рахунком, для запобігання булінгу потрібно підвищувати культуру населення.

Залишається сподіватись, що нові механізми та підвищена увага суспільства до цієї проблеми допоможе, якщо й не викоринити її зовсім, то принаймні звести до максимально можливого мінімуму.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бердышев И. С., Нечаева М. Г. Медико-психологические последствия жестокого обращения в детской среде. Вопросы диагностики и профилактики: Практическое пособие / Под ред. Л. П. Рубинной. – М., 2005.
2. Olweus D. Bully/Victim problems among school children: Basic facts and effects of a school based intervention program / D. Olweus // The development and treatment of childhood aggression / Eds. D.J. Pepler, K. H. Rubin. Hillsdale, NJ: Erlbaum, 1991. P. 411–448
3. Olweus D. Bullying at school. What we know and what we can do / D. Olweus. – Oxford: Blackwell, 1993. – 135 p.